

บทที่ 5

อภิปรายและสรุปผล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวัดค่าของตัวแปรต่าง ๆ ในระหว่างปี 2538 - 2546 และดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนเพื่อทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยดังนี้

HR1 ปัจจัยทางด้านขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพกำไร

HR2 ปัจจัยทางด้านอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (โครงสร้างเงินทุน) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีคุณภาพกำไร

HR3 ปัจจัยทางด้านประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับระดับความแตกต่างของคุณภาพกำไร

ผลจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม (ดัชนีคุณภาพกำไร) และตัวแปรอิสระ (ขนาดของกิจการ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม) พบว่า

- ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ

- อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีคุณภาพกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น

1. กิจการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มอาจจะไม่ได้มีข้อจำกัดทางด้านของเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้ (Debt Covenant) จึงไม่เป็นมูลเหตุให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มต้องมีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี

2. การตกแต่งตัวเลขทางบัญชีจะเกิดขึ้นภายใต้ภาวะเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น ในกลุ่มกิจการที่กำลังจะออกจากกลุ่มแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นเหตุการณ์ภายใต้ภาวะเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริหารต้องมีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี แต่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มของงานวิจัยฉบับนี้ ดำเนินงานภายใต้ภาวะเหตุการณ์ปกติจึงไม่มีแรงจูงใจที่ผู้บริหารต้องมีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี

- ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมไม่มีอิทธิพล (ความสัมพันธ์) ต่อความแตกต่างของดัชนีคุณภาพกำไรอย่างน้อยหนึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ

ในส่วนของการวิเคราะห์เพิ่มเติม ตามแนวทางของ Collins และ Dichev ผลจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม (คุณภาพกำไร) และตัวแปรอิสระ (ขนาดของ

กิจการ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม) พบว่า เต้นไปในแนวทางเดียวกันกับดัชนีคุณภาพกำไรตามตัวแบบที่หนึ่ง ดังนี้

- ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญ
- อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับระดับคุณภาพกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญซึ่งอาจเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุดังที่กล่าวไว้แล้วในตอนต้น
- และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมมีอิทธิพล (ความสัมพันธ์) ต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรอย่างน้อยในกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญ

งานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยปัจจัยที่เป็นตัวแทนของการศึกษาในครั้งนี้คือ ขนาดของกิจการที่วัดจากมูลค่าของสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (โครงสร้างเงินทุน) และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม ผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยครั้งนี้คือ ปัจจัยทางด้านขนาดของกิจการ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (โครงสร้างเงินทุน) และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความแตกต่างของดัชนีคุณภาพกำไร ซึ่งผลการวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัยยกเว้น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ผลงานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนที่สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจ และเป็นแนวทางหนึ่งในการประเมินคุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพ ทั้งยังเป็นหลักฐานทางวิชาการเพื่อให้นักวิจัยสาขาต่าง ๆ ได้ศึกษา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งใช้ข้อมูลจากรายงานทางการเงินประจำปี ซึ่งมีข้อจำกัดค่อนข้างมากในเรื่องของข้อมูลรายงานผลประกอบการประจำปีตลอดช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ปี 2538 -2546 รวม 8 ปีซึ่งมีบริษัทจำนวนน้อยที่มีข้อมูลทางด้านผลประกอบการ การเปลี่ยนแปลงของรายการคงค้างในงบดุลและงบกระแสเงินสดเพื่อการวิจัยอย่างครบถ้วน อีกทั้งผลการวิจัยทางด้านโครงสร้างเงินทุนก็ไม่เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย

ดังนั้นถ้าหากในอนาคตมีการศึกษาทางด้านคุณภาพกำไร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า

1. ขยายตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไร ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 3 ปัจจัย ในงานวิจัยฉบับนี้ พบว่า มีค่าความสัมพันธ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ ($R^2 = 2.6\%$ (ตัวแบบที่หนึ่ง) และ $R^2 = 8.6\%$ (ตัวแบบที่สอง)) ดังนั้นถ้ามีการเปลี่ยนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรเป็นปัจจัยด้านอื่น ๆ อาจทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรและปัจจัยทางด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์มากขึ้น อาทิเช่น จากผลงานวิจัยใน

ต่างประเทศของ Wild, 2001 พบว่า การมีคณะกรรมการตรวจสอบภายในจะทำให้กำไรมีคุณภาพ แต่ในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจ

2. เปลี่ยนรูปแบบของวิธีการวัดค่าคุณภาพกำไร เนื่องจากตัวแบบของงานวิจัยฉบับนี้มีข้อจำกัดในด้านของข้อมูลค่อนข้างมาก ดังนั้นหากมีการเปลี่ยนรูปแบบของการวัดคุณภาพกำไรอาจจะทำให้ปัจจัยที่กำหนดในการศึกษามีความชัดเจนมากขึ้น เช่น การวัดคุณภาพกำไรที่พิจารณาจากวิธีปฏิบัติทางบัญชี ตามแนวทางการวิจัยของ Penman and Zhang (2002) เป็นแนวทางในการวัดคุณภาพกำไรแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจ

3. ขยายขอบเขตของข้อมูลออกเป็นรายไตรมาสเพื่อให้มีจำนวนข้อมูลที่เพียงพอที่จะทำให้นักวิชาการทดสอบตามสมมติฐานของงานวิจัยมีความชัดเจนมากขึ้น